

Пам'ятка «Аналіз історичної події або явища»

1. Визначте причини та передумови.

Причина — те, що безпосередньо зумовило явище або подію, що вивчається.

Передумова — те, що уможливило здійснення історичної події або явища.

2. Установіть хронологічні межі події або явища. Нижня хронологічна межа визначається у зв'язку з початком історичної події або явища, верхня — її закінченням.
3. Розкрийте суть — основний зміст і характер історичної події або явища.
4. З'ясуйте наслідки — конкретні зміни в житті суспільства, народу, держави, що відбулися в результаті історичної події або явища.
5. Схарактеризуйте історичне значення — позитивний чи негативний вплив, який справили наслідки історичної події або явища на подальший розвиток людства. Зверніть увагу, що історичне значення мають тільки найбільш важливі події та явища, що охоплюють масштаби держави, континенту, світу.
6. Проаналізуйте уроки — якого досвіду набуло людство в результаті здійснення історичної події або явища.

Для учителя пункти пам'ятки є критеріями оцінки письмової роботи. Кожне запитання оцінюється максимально у 6 балів.

III. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Розвиток Канади у другій половині ХХ — на початку ХХІ ст.

Варіант 1. Розповідь учителя за пропонуваними питаннями.

Варіант 2. Самостійне вивчення нового матеріалу за роздавальним матеріалом і матеріалом підручника.

Варіант III. Самостійне вивчення нового матеріалу за допомогою педагогічного програмного засобу «Всесвітня історія. Новітня історія. 1939—2003» (ТОВ «Дієз-продукт», авт. тексту підручника В. С. Віднянський).

Незалежно від того, який варіант роботи буде обрано, учні мають скласти тези нового матеріалу за планом:

1. Економіка та політика в перші післявоєнні роки
2. Канада в 50—80-ті рр. ХХ ст.
3. Вибори 1993 р. Повернення лібералів до влади.
4. Економічний розвиток Канади у 90-ті рр. ХХ — на початку ХХІ ст.

Пам'ятка «Як складати тези»

1. Уважно прочитайте (прослухайте) текст та поділіть його на змістовні блоки.
2. Поставте до цих блоків запитання, щоб виділити головне. Складіть план.
3. Позначте слова, що несуть найбільше смислове навантаження.
4. Сформулюйте та запишіть положення тез, що являють собою чіткі відповіді на поставлені запитання. Пам'ятайте, що грамотно складені тези витікають одна з одної. Одна з тез (перша або остання) має узагальнюючий характер й підсумовує зміст інших. Поєднувати тези можна у довільному зв'язку, не дотримуючись порядку, у якому вони йдуть у тексті. Дотримуйтесь вимоги щодо лаконічності тез.
5. Перевірте, наскільки повно тези передають зміст тексту.

Розповідь учителя*

Канада — федеративна держава, до складу якої входять десять провінцій та дві території. Член Британської Співдружності, формально глава держави — королева Великої Британії, представлена генерал-губернатором, який призначається нею за рекомендацією прем'єр-міністра Канади. Законодавчу владу здійснює парламент, що складається з палати громад і сенату. Виконавча влада — уряд на чолі з прем'єр-міністром. Канада, таким чином, є конституційною монархією.

ЕКОНОМІКА ТА ПОЛІТИКА В ПЕРШІ ПІСЛЯВОЄННІ РОКИ

Протягом Другої світової війни, у якій Канада брала участь на боці антигітлерівської коаліції, національний дохід країни збільшився удвічі. Канада вийшла на третє місце у промисловому виробництві Західного світу. Зростав вивіз канадських капіталів до Латинської Америки та США. Індекс промислового виробництва в 1953 р. збільшився майже у 2,5 рази порівняно з довоєнним періодом.

Найвпливовішими партіями Канади в повоєнний час були Ліберальна і Прогресивно-консервативна. Обидві, не відмовляючи державі в регулювальній функції, обстоювали принципи вільного підприємництва. Організаційні принципи обох партій — суто американського типу (відсутність фіксованого партійного членства, не збираються членські внески). До 1948 р. країною правили ліберали на чолі з У. Л. Маккензі Кінтом.

* Може використовуватися як роздавальний матеріал.

Не всі обіцянки, дані партією в 1945 р., були виконані. Протепенсії значно збільшилися, а в промисловості було взято курс на збільшення видобутку корисних копалин, попит на які, особливо в сусідніх Сполучених Штатах Америки, зростав.

Водночас ліберали трималися курсу на зміцнення незалежності країни, хоча варто зауважити, що залежність Канади від Великої Британії була суто номінальною. У 1947 р. було запроваджене канадське громадянство. У 1949 р. Велика Британія втратила право вносити зміни до конституції країни. Острів Ньюфаундленд був приєднаний до Канади.

Зовнішня політика країни не виходила за межі зовнішньополітичного курсу західних країн. У лютому 1947 р. США і Канада підписали угоду про військове співробітництво. Продовжувала функціонувати створена під час війни Об'єднана рада оборони США і Канади. У 1949 р. Канада стала членом НАТО.

КАНАДА В 50—80-ТІ РР. ХХ СТ.

У 50—60-ті рр. ХХ ст. Канада остаточно утвердилася в групі високорозвинутих країн світу. За продуктивністю праці, розмірами національного доходу, обсягом промислової продукції на душу населення вона міцно посіла друге місце у світі. Упродовж 50-х рр. ХХ ст. виробництво промислової продукції у країні збільшилося на 56,6 %. У 60-х рр. ХХ ст. валовий національний продукт виріс на 61 %. Швидкими темпами розвивалася добувна промисловість. Канада посіла одне з провідних місць у світі з видобутку нікелю, азбесту, уранової та залізної руд, цинку, золота, платини, срібла, міді, свинцю, виробництва алюмінію, газетного паперу, деревини. Активно розвивалися такі галузі промисловості, як нафтохімія, електроніка та авіабудування.

Індустріалізація сільського господарства вела до скорочення кількості зайнятих у галузі, водночас Канада стала другим після США експортером зерна на світовому ринку.

На парламентських виборах 1957 р. ліберали поступилися місцем консерваторам. Уряд Д. Дифенбейкера знизив податки, удосконалив систему соціального забезпечення, надав допомогу фермерам тощо. З метою зменшення безробіття було виділено 1 млрд дол. на розширення громадських робіт. Однак девальвація канадського долара на початку 60-х рр. ХХ ст., економічний спад сприяли поверненню у квітні 1963 р. до влади лібералів. Уряд Л. Пірсона особливо увагу приділив поліпшенню соціального становища трудящих.

Певне місце в суспільному житті Канади 50—60-х рр. ХХ ст. займала страйкова боротьба робітників, очолюваних

Канадським робітничим конгресом (КРК). Як правило, вимоги мали економічний характер.

У 50—60-ті рр. ХХ ст. Канада зміцнювала «особливе партнерство» із США. У 1950 р. була підписана канадо-американська угода про принципи економічного співробітництва, у 1951 р. — про координацію цивільної оборони, у 1951 — 1954 рр. — про будівництво в Канаді трьох ліній радарного попередження. У 1950—1953 рр. під прапором ООН канадські солдати (8 тис. осіб) брали участь у відсічі агресії Кореїської Народно-демократичної республіки проти Південної Кореї. За умов наростання конфронтації між Сходом і Заходом і загрози воєнного конфлікту Канада в 1958 р. уклала зі США угоду про створення Об'єданого командування протиповітряної оборони Північноамериканського континенту (НОРАД).

У 70-ті рр. ХХ ст. за таким важливим показником, як валовий національний продукт, Канада вийшла на шосте місце у світі. У 1974—1975 рр. Канаду, так само як і інші західні високорозвинуті країни, спіткала економічна криза. Друга половина 70-х рр. ХХ ст. була періодом тривалого і затяжного виходу з неї. Уряд П. Е. Трюдо (1968—1979), який проголосив метою своєї діяльності створення «справедливого суспільства», змушений був вдаватися до непопулярних заходів: обмежив надання допомоги безробітним, сподіваючись знизити рівень безробіття, ужорсточив імміграцію. Держава посилила регулювання економіки. Водночас уряд Трюдо прагнув обмежити експансію іноземного капіталу до Канади. Реагуючи на терористичні акти з боку квебекських сепаратистів, зокрема членів організації «Фронт звільнення Квебеку», уряд у 1970 р. увів війська до франко-канадської провінції, що відповідало ідеї ліберала Трюдо: «одна країна — одна нація».

У зовнішній політиці Канади 70-х рр. ХХ ст. простежуються кроки, спрямовані на посилення самостійності зовнішньополітичного курсу, що проявилось у зміцненні відносин з країнами Західної Європи, із соціалістичними країнами та країнами «третього світу».

На парламентських виборах 1979 р. ліберали зазнали поразки. Новий уряд сформував лідер консерваторів Дж. Кларк. Однак економічна криза 1980 р. спричинила повернення лібералів до влади. У березні 1980 р. Трюдо знову сформував уряд, який багато уваги приділив економічній політиці та зміцненню єдності країни через конституційну реформу.